

Vuurgeesten

In Brabantse verhalen komen vaak Vuurgeesten voor, de geesten van onrustige doden die gedoemd zijn om in een vurige vorm op aarde rond te dolen. Vooral Vuurmannen, of Gloeiigen, schijnen vaak te zijn waargenomen door inwoners van onder andere Bladel, Waalre, Vierlingsbeek, Oisterwijk en Gemert.

Tijdens hun leven hadden deze Gloeiigen zich vaak op onrechtmatige wijze grond toegeëigend, en alleen het herstel van die zondedaad kon hun zielerust doen terugkeren. Zo had een als Gloeiige ronddolende scheper, die als straf voor het verleggen van een grenssteen nachtelijks rondriep: "Woar moet ik hem loaten?", geluk, toen een dronkelap niet uit pure angst wegliep, zoals gebruikelijk was, maar hem antwoordde: "Doar ge 'm gehaald hebt". Deze Gloeiige is sindsdien niet meer gezien; zijn ziel heeft waarschijnlijk (verdiend) rust gevonden.

Dwaallichten vormen wellicht de meest trieste groep Vuurgeesten. Deze zieltjes van ongedoopte kinderen, lokaal aangeduid als "Steltkaarsen", "Stalkeerskes" of "Rytuigkeerskes", zweven flikkerend en dansend rond op zoek naar iemand die ze alsnog wil dopen. Volgens Waalwijkse bronnen zal degene die ze doopt nimmer verloren gaan, en als het lukt om water over zo'n lichtje te gieten, dan, zo zegt men in Drunen, is er weer een zieltje gered. Voor de persoon die zich nu geroepen voelt de nog dwalende lichtjes persoonlijk te redden, kan de volgende raadspreuk uit Steenbergem misschien van hulp zijn en verhinderen dat de redder overspoeld wordt door dolende Dwaallichtjes - "Ik doop U alleen en anders geen".

Naast Vuurmannen en Dwaallichten noemen de Brabantse overleveringen ook Vuurbollen. Over de Vuurbollen is helaas minder bekend, maar men vermoedt dat ook zij in verband staan met wederkerende doden.

Ondanks alle verhalen over daadwerkelijke ontmoetingen met Vuurgeesten kan men zich de vraag stellen of de aanwezigheid van vennen en moerassen, van waaruit vaak fosforiserende dampen opstijgen, iets te maken heeft met deze Brabantse Sagen. Over de ontstaansgeschiedenis van deze compositie hoeft men minder twijfels te hebben; Vuurgeesten is geschreven in opdracht van de Stichting Muzikaal Overleg en Coördinatie Brabantse Blaasmuziek (de SMOC).

Bron: Noord-Brabantse Sagenboek, deel 2 - J.R.W. Sinninghe